

*Власюк В.Є., доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансового та банківського менеджменту
Університету митної справи та фінансів, м. Дніпропетровськ*

РЕФОРМУВАННЯ ФОРМ І МЕТОДІВ ПОБУДОВИ СТАЛОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ, ПОКЛАДАЮЧИСЬ НА ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ ВПЛИВУ

Анотація. В статті узагальнені різноманітні підходи до проведення економічної політики, покладаючись на фінансові важелі впливу, з метою забезпечення сталості економічного розвитку. Визначені завдання розвитку і зміцнення фінансово-кредитної системи, як впливового важеля на проведення економічних відносин. Виявлені фактори впливів фінансів на процеси відтворення, трансформації світової економіки у глобалізованому світі.

Ключові слова: фінансові важелі, демократизація управління, економічні відносини, економічні методи керівництва, фінансово-кредитний механізм.

Постановка проблеми. В умовах закладання сучасних ринкових відносин органічною складовою частиною стратегії сталого економічного розвитку має стати погодження інтересів держави і підприємців, виробників та споживачів, різних прошарків населення, тобто рівне співвідношення вкладених ресурсів на одержуваний дохід. В основі цих визначень особливу увагу набувають фактори формування суспільно значимих пріоритетів, якими визначають природу блага, як змістову категорію людських переваг. Зважаючи на засади побудови сучасної моделі управління національним господарством, слід накреслити основні контури ведення господарства, які повинні базуватись на економічних методах. Основним задумом у реалізації новітніх змін в управлінні економічними відносинами має стати встановлення відносин *взаємної господарсько-правової відповідальності* між різними рівнями, які приймають та виконують управлінські рішення, визначення меж взаємовідносин та взаємовпливів між суб'єктами і об'єктами господарювання.

Аналіз досліджень і публікацій. В останню чверть минулого століття у світовій економічній літературі з'явився цілий ряд робіт, в яких можна виділити підходи до систематизації досліджень проблем економічної відповідальності, проведених у контексті відносин власності, а також досліджуються проблеми економічної влади та її вплив на господарську діяльність. Слід відзначити роботи В. Освальта [7], Ж.Тироля [10], В. Ойкена [6], Д.Курманової [13]. Останнім часом окремі українські вчені, наприклад, В. Геєць [2], Б.Данилишин [11] та А. Гальчинський [12] виявили також інтерес до даної проблеми, що сприяє дослідженню потенційних можливостей, які закладені в основоположному принципі господарювання – демократизації суспільних відносин.

Мета дослідження. Перехід до економічних методів управління має стати взаємною, а не односторонньою відповідальністю державних органів та господарюючих суб'єктів як за якість розробки економічних (фінансових, інвестиційних, бюджету) програм, так й за їх виконання, чітке «розмежування праці» між розробниками та постачальниками ресурсів, й виконавцями, за пріоритет інтересів споживача на всіх ланках управління економікою, що є вузловою точкою демократизації господарських відносин.

Встановлення відносин відповідальності повинно бути підкріплене чіткими формами *економічної відповідальності* органів управління за якість визначаємих параметрів, ресурсозабезпеченість завдань, релевантність інформації та інші основні фактори проведен-

ня господарської діяльності, що в змозі спонукати *економічні інтереси* суб'єктів ринкових відносин й надати стимулюючого впливу щодо реалізації конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб насправді виникала можливість узгоджувати господарські інтереси як на державному, так і на приватному рівнях необхідна одна принципова передумова: планування й прогнозування економічної діяльності [4]. Починаючи з верхніх рівнів управління повинно базуватися на *економічних методах*, адже економічний ефект сучасних ринкових відносин може бути досягнений лише при повній синхронізації та одночасній односпрямованості управлінських впливів [5].

Розрахунки *економічної ефективності* у проведенні структурної перебудови господарських відносин, економічна оцінка короткострокових й довгострокових наслідків інвестування в економіку, у тому числі державні капіталовкладення та приватні інвестиційні пріоритети, погодження цілей із ресурсними можливостями їх досягнення – все це повинно складати органічне ціле управлінської діяльності щодо проведення відтворювальних процесів встановлення сучасних ринкових відносин в країні.

Економічні розрахунки, поза правових факторів, повинні ґрунтуватися як мінімум на двох складових планування господарських відносин: 1) напрацювання варіантів, які забезпечать максимізацію різниці між результатами й витратами; 2) господарсько-правова відповідальність вищих за рівнем ланок управління перед нижчими за рівнем за правильність приймаємих рішень.

Такі конкретні умови визначають механізми ресурсозабезпечення визначених планових завдань та компенсації (відповідальності) за їх невиконання, або зміни на протязі запланованого терміну, адже у значній мірі державні, галузеві чи регіональні програми у більшості випадків не погоджуються по забезпеченню фінансовими, матеріальними, людськими та іншими видами ресурсів.

Існує необхідність відновити принцип відповідальності управлінця, який надає послуги, перед одержувачем цих послуг, тобто конкретним господарюючим суб'єктом, який поволі деформувався у принцип відповідальності нижчого за рівнем органу перед вищим за рівнем. Такий принцип повинен нести ту ж спрямованість, яку свого часу визначав принцип відповідальності товаровиробника перед споживачем, передбачаючи задоволення вимог замовника, а не як необхідність будь-якою ціною виконати директиви, що надходять зверху, незалежно від їх економічної обґрунтованості чи господарської доцільності [6].

Фактор відповідальності, безперечно, суттєвий, але не єдиний, що в змозі впливати на економічні перетворення господарського механізму на будь-якому рівні управління.

Важливою видається надана можливість підприємствам, як первісному ієрархічному рівню управлінських відносин, самостійно вирішувати, наприклад, питання своєї господарської діяльності, виходу на різні світові ринки, проводити активну економічну політику, розпоряджатися на свій розсуд наявними та залученими ресурсами, а використання понадпланових накопичень само по собі має стати потужним стимулом щодо підвищення ефективності господарювання, спонукаючи до пошуку оптимальних рішень при виконанні поставлених суспільством завдань економічного відтворення.

Такі стимулюючі впливи на проведення сучасної господарської діяльності в контексті демократизації управління економічними відносинами є важливим фактором у нашому сьогоденні, оскільки ще в останній третині минулого століття в державі керувались, як правило, *адміністративними методами управління*. Такими заходами були, наприклад, повсюдно введені ліміти утворення фондів економічного стимулювання. Навіть високорентабельні підприємства не мали права збільшувати свої фонди понад цих лімітів. Відповідно, весь додатковий прибуток доводилось перераховувати до бюджету, у вигляді так званого вільного залишку, а це не стимулювало підприємства до активної економічної діяльності, тобто ініціатива не каралась, але й не заохочувалась. Втім, покарання відбувалось пізніше, у вигляді підвищення (за проявлену ініціативу) планових завдань для передовиків у наступному плановому періоді [9].

Ще одним бар'єром у проведенні економічної діяльності підприємств стало (й на сьогодні

поки що залишається) штучне обмеження коштів, які залишаються у розпорядженні підприємств і їх об'єднань, через встановлення певних нормативів, по суті спрацьовуючи як неекономічний метод управління виробництвом. Крім того, встановлення різного роду «лімітів», як обмежень у формуванні розмірів фондів підприємств, відіграє негативну роль та дискредитує саму ідею господарського розрахунку, яка була запроваджена ще у 80-х роках минулого століття. Наприклад, за умов повного господарського розрахунку, зниження собівартості на 3% призводило до поповнення фондів економічного стимулювання підприємств, а вже зниження на 15% нічого їм не приносило, оскільки фонди економічного стимулювання, у відповідності із положенням щодо їх утворення, знаходились на межі закладених показників [1]. Цей приклад є показовим, враховуючи те, що й сьогодні продовжується диктування умов проведення економічної діяльності підприємств, тобто спрацьовує ієрархічна спрямованість адміністративного впливу на нижчий рівень побудови суб'єкт-об'єктних відносин.

Також виникає необхідність визначення сучасних ринкових стимулюючих важелів у новому столітті, як новітніх форм децентралізації господарських відносин, як це було запроваджено у багатьох західних країнах через застосування так званого «парситипативного» управління. Тобто, залучення та заохочення працівників до управлінських заходів на всіх рівнях організації, в межах наданих повноважень, що дозволило демократизувати відносини на рівні «роботодавець – працівник», організувати виявлення і визначення нагальних та значимих питань (проблем) в управлінні підприємством, зумовило своєчасно реагувати на зміни як у зовнішньому, так й у внутрішньому середовищі, запроваджувати гнучку модель прийняття управлінських рішень [9].

На сьогодні, в сучасних реаліях становлення економіки України, бажаним було б запропонувати надання права самостійного вибору підприємствам альтернативних господарських рішень, покладаючись на компетентність створених рад підприємців, підприємств, або утворення спілок за галузевим принципом, на які слід покласти відповідальність за проведення таких заходів. Надані таким чином права можна використовувати при обмеженні, або наданні можливостей, наприклад, користуватися частиною заробленого прибутку, чи створенням фонду розвитку підприємств (галузевого), без втручання державних органів, які самі по собі можуть розробляти централізовані плани на територіальному й на національному рівні інвестиційної підтримки вітчизняних підприємств.

В сучасному спрямуванні демократизації як суспільних, так і економічних відносин важливою характерною тенденцією повинна стати ідея реальної самостійності діяльності господарюючих суб'єктів, яка в змозі проявитися у здатності підприємств самим вирішувати питання свого розвитку. В цьому контексті слід враховувати те, що поточна діяльність підприємств скута, наприклад, технологічними умовами, профілем виробництва та продуктивністю встановленого обладнання. Іншим важливим фактором можуть виступати інвестиційні рішення, оскільки вони надають підприємству можливості щодо здійснення, наприклад, альтернативних варіантів розширення виробництва, як на попередній, так й на новій технологічній основі, проводити зміни асортименту, або освоєння нових видів продукції, створенні допоміжних виробництв чи диверсифікації у інші галузі. В цих спрямуваннях підприємства та їх об'єднання можуть знайти можливість впровадження у практику сучасного господарювання *економічних методів* управління на ієрархічному рівні підприємств чи галузей, що надасть більшої гнучкості процесам відтворення та формування суб'єктивного в новому господарському механізмі [3, 13].

Зважаючи на новітні для України процеси встановлення різних форм власності, слід також визначити питання щодо суспільної власності та суспільного управління, як одного з методів демократизації економічного життя. Дійсно, демократизація економічної діяльності стає на сьогодні необхідною формою реалізації суспільного характеру власності, наприклад, громади, адже власність, яка розуміється як безперервний процес відтворення економічних відносин в економічній системі, знаходить свій суттєвий вираз у конкретних формах володіння, розпорядження, привласнення і розподілення сукупного суспільного продукту. Встановлення таких форм повинно покладатись на запровадження демократичних принципів, якими мож-

ливо визначити такі з них, як: 1) підзвітність вищих за рівнем органів управління нижчим за рівнем, враховуючи різні рівні підпорядкування; 2) право самостійного вибору кожною ланкою економічної системи альтернативних господарських рішень, в межах їх компетенції; 3) збалансованість прав, обов'язків та відповідальності.

Значення цих факторів в новому господарському механізмі може стати основою єдиних господарсько-правових методів децентралізації економічних відносин та закладення підвалин демократизації у проведенні національної економічної політики.

Виникає нагальна необхідність психологічної перебудови господарського мислення, усвідомлення нового для нашої держави характеру щодо значення суспільної, державної, колективної та приватної форм власності, виявити обумовленість іншого підходу до визначення й підтримання пропорційності між централізмом та децентралізацією владних повноважень, до здатності свідомо підтримувати ефективні пропорції у розвитку усіх ланок економічної системи.

Практика проведення економічних відносин у нашій країні свідчить, що вироблені та закріплені свого часу у свідомості людей планові основи господарювання перетворились згодом на стягування до верхніх рівнів управління можливо більшої кількості питань, що спотворило саму ідею ведення планового господарства. У сьогоднішній життєдіяльності нашої країни структурна незбалансованість, диспропорції в економіці, з якими слід боротись, виникли як раз в умовах, коли назріла нагальна необхідність переглянути підходи, за якими кожний крок будь-якого господарюючого суб'єкта суровим чином планувались, погоджувались або затверджувались вищими за рівнем закладами. Відповідно, централізм, який не спирається на широку демократизацію економічних відносин, поступово відмежувався від суспільних інтересів, які розпались на відомчі інтереси. Основу свого благополуччя відомства вбачали та й поки що вбачають не у максимальній економічній віддачі вкладених у розвиток галузі коштів, а у максимальному одержанні все нових і нових державних субсидій [1].

Причиною таких негативних явищ слід назвати порушення економічних демократичних принципів розподілення доданого продукту, адже одна із заповідей централізму полягала в прагненні до вилучення у централізовані фонди максимально можливої маси одержаних підприємствами доходів, із наступним розподіленням цих коштів по галузям на розсуд центру. Такі вилучення здійснювались не на економічній основі, тобто не за єдиними нормами, а по суті *адміністративними методами*. До того ж, відомча боротьба за одержання державних капіталовкладень (інвестицій) призводила до виникнення диспропорцій в економіці, блокуванню рішень міжгалузевих або регіональних проблем розвитку інфраструктури, гальмуванню процесів спеціалізації і кооперації. Захоплення централізованими заходами управління призводило у ряді випадків до того, що економічні процеси почали виходити з-під контролю, а застосовуване директивне планування набувало рис формалізму.

Слід звернути увагу й на те, що нав'язуваний свого часу централізм, органічно не пов'язаний із демократичними механізмами господарювання, концентруючи на вищих рівнях усю повноту *економічної влади*, створював двоєдиний негативний ефект управління: з одного боку різко уповільнювались процеси проходження зібраної економічної інформації по всіх щаблях, знизу до верху, тобто від виникнення ідеї й до прийняття рішення щодо її реалізації, а з іншого – ускладнювалась процедура та зростала тривалість доведення управляючого сигналу від центру й до реального виконавця [9].

Система управління економікою, яка склалась ще в середині минулого століття, по суті вибудовувалася за схемою управління підприємством, тобто ігнорувалися суттєві якісні відмінності між формами і методами функціонування єдиної економічної системи та принципами управління окремим підприємством. Запровадження такої системи управління породжувало цілий ряд недоліків, серед яких основними були такі, як: безумовна основа віддавалась натурально-речовим плановим завданням над показниками ефективності та якості; нехтування вивчення суспільних потреб та споживчих уподобань (переваг), як важливого фактора планування економічної діяльності; невиправдана концентрація управлінських рішень на верхніх рівнях при одночасному відстороненні виконавців від участі у виробленні цих рішень, або

можливості самостійного вибору варіантів їх реалізації; зміщення пріоритетів на вироблення виробничих програм, на шкоду розвитку соціальної сфери; переважання оперативних та планових функцій над вирішенням стратегічних завдань розвитку суспільства; штучне уособлення методів організації та стимулювання виробництва на основі існуючих технологій, на відміну від принципів управління науково-технічним прогресом.

З цих позицій констатуємо значення того, що перебудова системи управління економікою призначена надавати більшої самостійності як підприємствам й об'єднанням, визначаючи підвищення ефективності управління, так і виявляючи проблему забезпечення демократизації в управлінні національним господарством. Визначальним принципом побудови сучасних господарських відносин має стати запровадження єдиних системоутворюючих правил та методів, за якими *рівні права тотожні рівним доходам*.

Таким чином, майстерність управління полягає не у тому, щоб максимально концентрувати прийняття рішень на вищих рівнях управлінської системи, а щоб розподілити права та обов'язки у відповідності із рівнем компетентності кожної управлінської ланки, виявленням наявності об'єктивного і формуванням суб'єктивного у новому господарському механізмі, як співвідношенні впливів *рівного доходу на рівний вкладений капітал*.

Також і плата за використовувані природні, фінансові та трудові ресурси, виробничі фонди – це по суті економічні вимоги суспільства до ефективності їх застосування у господарському обороті, ціна оцінки суспільним нормативом гранично допустимих витрат на виробництво, а нормативи формування фондів оплати праці погоджують міру споживання із кінцевими результатами праці.

Застосування нових методів управління економікою не повинно прилаштовуватись до старої психології «зрівнялівки», а повинно ґрунтуватися на демократичному принципі рівності всіх перед єдиними «правилами гри», тобто перед законом.

На сьогодні більшість підприємств в Україні залишаються практично безправними, наприклад, у можливості здійснення програм модернізації виробничих потужностей, у використанні свого прибутку, амортизаційних фондів на потреби реконструкції. Застарілі технології, низька якість виробництва у багатьох випадках залишилися у спадщину, а підприємство не в змозі самостійно покрити тимчасову збитковість виробництва, знайти інвестиційні кошти, що може взяти на себе, наприклад, галузеве об'єднання, або рада підприємств, чи міністерство, допомагаючи підприємству вийти із прориву.

Ще одним застарілим фактором гальмування процесів відтворення є невикорінне прагнення до швидкої зміни конкретних завдань (програм) у економічних процесах, яким доволі часто «грішать» органи управління вищої та середньої ланки, що суттєво впливає на ефективність широкого застосування фінансових важелів впливу на економіку України. Так, через фондовий ринок України за останні 1,5 роки пройшло 400 млрд. грн. тіньових коштів, які не були враховані в реальній економіці. Ці кошти, заявив на прес-конференції в Києві голова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦБФР) Т. Хромаєв, кудись перейшли, з однієї компанії або групи в іншу, або за кордон [14].

На думку іншого експерта Тараса Козака, президента ІГ «Універ»: «...коли ми говоримо з урядом про розвиток фондового ринку, нам нагадують, що за допомогою фондового ринку вирішуються питання оптимізації податків, роздування активів банків і страхових компаній, відмивання коштів, а от справжнього фондового ринку в Україні немає. Тому очищення ринку від фіктивних гравців, які займаються вищеназваними речами, – це дуже позитивний крок» [14].

З 1 січня 2016 року функції з регулювання ринків фінансових послуг розподілять між собою Нацбанк і Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦБФР). На кінець 2014 року в Держреєстрі фігурувало 2087 небанківських фінансових установ. Обсяг їх активів становив 9,4% ВВП. За оцінками голови Національного банку України (НБУ) Валерії Гонтаревої, за останній час НБУ вже визнав неплатоспроможними 55 із 180 зареєстрованих на початок минулого року банківських установ [15].

Така ж доля тепер чекає і небанківські фінансові установи. Наприклад, страховий ринок уже

давно потребує очищення, зазначають експерти. За їх даними, понад 95% страхових премій збирає 100 страхових компаній (СК). Тому із 400 СК, які займаються реальним страховим бізнесом, залишиться близько 40. Тобто, залишаться тільки ті СК, чії акціонери готові розвивати свої активи і вкладати в них кошти.

Ще одна проблема, яку доведеться вирішувати Нацбанку, – платоспроможність СК. Їх резерви зараз наповнені «сміттєвими» цінними паперами. Тому, незважаючи на гарну звітність, багато СК де-факто є неплатоспроможними. За оцінками експертів, з 14 млрд. грн. резервів, сформованих страховиками в 2014 році, якісними активами було вкрито не більше 7 млрд. грн. Це буде легко побачити, якщо НБУ за аналогією з банками введе для СК практику стрес-тестів [15].

Таким чином, необхідність перебудови економічного механізму, із запровадженням принципів демократизації, є на сьогодні основоположним значенням закладання сучасних ринкових відносин, а пошук нових форм і методів господарювання складає відмінну рису економічного життя нашої країни, адже цей процес багатоплановий, який торкається усіх поверхів системи управління, всі сторони взаємовідносин державних органів, підприємств, трудових колективів та окремих працівників. Стрижнем, або основною ідеєю перебудови управління економічною системою, має стати повне розкриття усіх потенційних можливостей, які закладені в основоположному принципі господарювання – демократизації суспільних відносин.

Висновки. Існуюче на сьогодні прагнення до змін у спрямуванні господарського механізму щодо подолання його витратного характеру, націлювання на підвищення якості та ефективності, прискорення запровадження факторів науково-технічного прогресу, компетентність у підготовці та прийнятті управлінських рішень, підсилення ролі людського фактору – ось головне, що насправді буде означати подальше удосконалення суспільних відносин, й надасть значення розвитку економічної моделі ринкового спрямування.

Створенню цілісної, ефективної та гнучкої системи управління економічними відносинами, яка базується на принципі демократизації суспільних відносин, повинні бути у рівному ступені підпорядковані численні економічні експерименти, різні паліативні тактичні рішення, спрямовані на оперативне виявлення вузьких місць в системі управління, теоретичні підходи, які закладають довгострокову стратегію перетворення механізму управління національним господарством.

Вузловими проблемами, на яких слід зосередитись як у теоретичному, так й практичному спрямуванні, можна визначити такі, як: підсилення дієвості керівництва у реалізації основних завдань економічної стратегії, при одночасному розширенні самостійності підприємств та їх об'єднань на основі самоврядування та встановленні прямої залежності рівнів доходів від ефективності їх роботи; перехід до економічних методів керівництва на всіх рівнях національного господарства, на основі удосконалення прогностичного планування, фінансово-кредитного механізму, системи ціноутворення, постачання сировинних ресурсів; перебудова на сучасній основі організаційно-управлінських структур, через створення міжгалузевих науково-технічних комплексів та територіально-виробничих формувань; забезпечення оптимального сполучення територіального й галузевого управління, з урахуванням необхідності розширення прав місцевих органів, у першу чергу, при керівництві будівництвом, виробничою та соціальною інфраструктурою.

Серед завдань щодо приведення форм та методів управління й господарювання у відповідність із сучасними вимогами світової економічної системи надзвичайно важлива роль відводиться розвитку і зміцненню фінансово-кредитної системи, як впливового важеля на проведеної економічних відносин. На перший план висувуються питання зміцнення грошового обігу, кредитної системи, перебудови факторів ціноутворення, збалансованості випускаемого продукту із суспільними потребами та попитом населення.

Важливого значення набули проблеми стабілізації розхитаного грошового господарства, перебої у запровадженні системи матеріального стимулювання, штрафних санкцій за невиконання, або неналежне виконання місцевих, регіональних чи державних програм розвитку,

застосування різних форм обкладання податками та розподілу прибутків, тобто ті елементи господарського механізму, ефективність яких знаходиться у прямій залежності від чіткої організації та управління фінансовою системою.

Заперечення важливості активного впливу фінансово-кредитної системи на підвищення зацікавленості підприємців, підприємств, та й самих людей до ефективності виробництва, послаблює ринкові спрямування й значення конкурентних переваг і викликає інші негативні наслідки звиряння у процеси економічного відтворення. Здорове ж функціонування фінансово-кредитної системи, на основі сучасних ринкових відносин, здатні створити такі обставини господарювання, за якими його результати цілком залежать від якості роботи працівника, колективу, вмінь та ініціативи керівників.

Також набуває свого значення зважування співвідношення мірил між ефективністю та витратами, суперечність між суспільним характером праці й приватною формою привласнення її результатів, погодження економічних інтересів суспільства, підприємця-власника, трудового колективу. Однією з суттєвих рис у виробничій діяльності становлення сучасних ринкових відносин виступає об'єктивний процес суспільного визнання значимості індивідуальних зусиль працівників, підприємців, що виокремлює значення обліку і контролю, який проводиться на місцевому, галузевому, державному рівнях, через банківську систему та інші органи управління. Економічна сумірність усіх дій та заходів господарської діяльності, які здійснюються як на макро-, так і на мікрорівні – одна із важливіших об'єктивних передумов забезпечення налагодженої, безперебійної роботи сучасного механізму управління економічними відносинами.

Виникає питання вимірювання, наприклад, темпів економічного зростання, як важливого критерію визначення динаміки економічних процесів. Для цього застосовуються так звані незмінні ціни, але цей показник вміщує в себе як зростання обсягів виробництва, так й зміни цін на вироби, що могли відбутися на протязі року. Таким чином можна виявити і кількісно оцінити різні фактори суспільного виробництва в цілому та по окремим галузям.

Трансформація економіки вимагає й переходу до застосування нових методів обліку, за якими можна виявити та прорахувати, наприклад, трудову активність, використані ресурси, ефективність діяльності персоналу, що повинно спонукати до високих темпів економічного зростання, при високій якості випускаємої продукції чи наданні управлінських послуг.

Список використаної літератури

1. Власюк В.Є. Щодо чинників впливу на становлення сталої фінансово-кредитної системи / В.Є. Власюк // Економіка і регіон. Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. – 2004. – №1(2). – С. 82–84.
2. Геєць В. М. Посткризові перспективи та проблеми розвитку економік України й Росії (макроекономічний спектр) / В.М. Геєць // Фінанси України. – 2011. – №2 (183). – С. 11–23.
3. Гаврилук О.В. Глобалізація й суверенітет: економічні критерії та засоби забезпечення / О.В. Гаврилук // Фінанси України. – 2011. – №3 (184) березень. – С. 111–126.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. – К.: Ін-т екон. прогноз.; Фенікс, 2003. – 1008 с.
5. Дементьев В. В. Экономика как система власти: Монография / В.В. Дементьев; Донецкий национальный технический университет. – Донецк: Изд-во «Каштан», 2003. – 404 с.
6. Ойкен В. Основные принципы экономической политики / В.Ойкен; пер. с англ. К.Первушина. – М.: Прогресс, 1995. – 496 с.
7. Освальт В. Теория хозяйственного порядка как методология исследования экономической власти. Основы национальной экономики / В.Освальт, В.Ойкен. – М.: Экономика, 1996. – 351 с.
8. История экономических учений / Под ред. В.Автономова, О.Ананьина, Н.Макашевой: Учеб. пособ. – М.: ИНФРА, 2002. – 784 с.
9. Власюк Валерій Євгенович. Важелі управлінських впливів у проведенні фінансово-кредитної політики України [Текст]: дис... д-ра. екон. наук: 08.00.01 / Власюк Валерій Євгенович; Дніпропетровський національний ун-т залізничного транспорту ім. В.Лазаряна. – Донецьк, 2007. – 527 с.
10. Тироль Ж. Рынок и рыночная власть: Теория организации промышленности / Пер. с англ. // Ж.Тироль. – СПб.: Экономическая школа, 1996. – 745 с.
11. Богдан Данилишин. Третья промышленная революция и Украина. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nv.ua/opinion/danylyshyn/est-li-budushchee-u-otechestvennoy-metallurgii-17573.html>

12. Анатолий Гальчинский: «Кризис нашей экономики – это не только результат внешней агрессии». Советник экс-президента Украины – о возможностях 2015 года и угрозах завышенного госпотребления. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forbes.net.ua/nation/1386197-anatolij-galchinskij-krizis-nashej-ekonomiki-eto-ne-tolko-rezultat-vneshnej-agressii>

13. Курманова Д.А. Направления инновационного развития финансового рынка / Д.А.Курманова // Экономические науки. – 2014. – №4 (113). – С. 89–92.

14. Хромаев Тимур. За останні 1,5 року через фондовий ринок України «прокрутили» 400 млрд грн. – Нацкомісія з цінних паперів / Тимур Хромаев [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ukr.segodnya.ua/economics/finance/za-poslednie-15-goda-cherez-fondovyyu-rynok-ukrainy-prokrutili-400-mlrd-grn-nackomissiya-pocennym-bumagam-638064.html>

15. З 400 страхових компаній України можуть «вижити» лише 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ukr.segodnya.ua/economics/finance/iz-400-strahovyh-kompaniy-ukrainy-mogut-vyzhit-lish-40-smi-636197.html>

*Vlasyuk Valery, Doctor of Economics, Professor,
Head of financial and bank management
of University of custom business and finances, city Dnipropetrovsk*

IN RELATION TO FORMS AND METHODS OF CONSTRUCTION OF PERMANENT ECONOMIC SYSTEM, DEPENDING UPON FINANCIAL LEVERAGES OF INFLUENCE

Abstract. Overview disparate approaches to economic policy, relying on financial leverage to secure sustainable economic development. The identified objectives of development and strengthening of the financial and credit system, as an influential lever on the economic relations. Finance Factors influences the processes of reproduction, transformation of the world economy in a globalized world.

Keywords: financial leverages, democratization of management, economic relations, economic methods of guidance, financial and credit mechanism.

References

1. Vlasiuk V.Ie. Shchodo chynnykiv vplyvu na stanovlennia staloi finansovo-kredytnoi systemy / V.Ie. Vlasiuk // Ekonomika i rehion. Naukovyi visnyk Poltavskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu imeni Yurii Kondratiuka. – 2004. – №1(2). – С. 82–84.

2. Heiets V. M. Postkryzovi perspektyvy ta problemy rozvytku ekonomik Ukrainy i Rosii (makroekonomichnyi spektr) / V.M.Heiets // Finansy Ukrainy. – 2011. – №2 (183). – С. 11–23.

3. Havryliuk O.V. Hlobalizatsiia i suverenitet: ekonomichni kryterii ta zasoby zabezpechennia / O.V. Havryliuk // Finansy Ukrainy. – 2011. – №3 (184) berezen. – С. 111–126.

4. Ekonomika Ukrainy: stratehiia i polityka dovrostokovoho rozvytku / Za red. V. M. Heitsia. – К.: In-t ekon. prohnnoz.; Feniks, 2003. – 1008 s.

5. Dementev V. V. Ekonomyka kak systema vlasty. Monohrafiya / V.V. Dementev; Donetskyi natsionalnyi tekhnicheskyyi unyversytet. – Donetsk: Yzd – vo «Kashtan», 2003. – 404 s.

6. Oiken V. Osnovnye pryntsypy ekonomicheskoi polytyky / V.Oiken; per. s anhl. K.Pervushyna. – М.: Prohress, 1995. – 496 s.

7. Osvalt V. Teoryia khoziaistvennoho poriadka kak metodolohiia yssledovaniya ekonomicheskoi vlasty. Osnovy natsionalnoi ekonomyy / V.Osvalt, V.Oiken. – М.: Ekonomyka. 1996. – 351 s.

8. Ystoryia ekonomicheskikh uchenyi / Pod red. V.Avtonomova, O.Ananyina, N.Makashevoi: Ucheb. posob. – М.: YNFRA, 2002. – 784 s.

9. Vlasiuk Valerii Yevhenovych Vazheli upravlinyskykh vplyviv u provedenni finansovo-kredytnoi polityky Ukrainy [Tekst]: dys... d-ra. ekon. nauk: 08.00.01 / Vlasiuk Valerii Yevhenovych; Dnipropetrovskyi natsionalnyi un-t zaliznychnoho transportu im. V.Lazariana. – Donetsk, 2007. – 527 s.

10. Tyrol Zh. Рынок у рыночнаia vlast: Teoryia orhanyzatsyyu promyshlennosti / Per. s anhl. // Zh.Tyrol. – SPb.: Ekonomicheskaiia shkola, 1996. – 745 s.

11. Bohdan Danylyshyn. Tretia promyshlennaia revoliutsiia y Ukrainy. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://nv.ua/opinion/danylyshyn/est-li-budushchee-u-otechestvennoy-metallurgii-17573.html>

12. Anatoliy Halchynskiy: «Kryzys nashej ekonomyy – это не tolko rezultat vneshnei ahressyy». Sovetnyk eks-prezydenta Ukrainy – o vozmozhnostiakh 2015 hoda y uhrozakh zavysheynnoho hospotrebleniya. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://forbes.net.ua/nation/1386197-anatolij-galchinskij-krizis-nashej-ekonomiki-eto-ne-tolko-rezultat-vneshnej-agressii>

13. Kurmanova D.A. Napravleniya ynnovatsyonnoho razvytyia fynansovoho rynku / D.A.Kurmanova // Ekonomicheskyye nauky. – 2014. – №4 (113). – С. 89–92.

14. Khromaiev Tymur. Za ostanni 1,5 roku cherez fondovyi rynek Ukrainy «prokrutyly» 400 mlrd hrn – Natskomisiia z tsinnykh paperiv / Tymur Khromaiev [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ukr.segodnya.ua/economics/finance/za-poslednie-15-goda-cherez-fondovyy-rynok-ukrainy-prokrutili-400-mlrd-grn-nackomissiya-pocennym-bumagam-638064.html>

15. Z 400 strakhovykh kompanii Ukrainy mozhut «vyzhyty» lyshe 40 – ZMI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ukr.segodnya.ua/economics/finance/iz-400-strahovyh-kompaniy-ukrainy-mogut-vyzhit-lish-40-smi-636197.html>

*Власюк В.Є., доктор економічних наук, професор,
заведуючий кафедрою фінансового і банківського менеджмента
Університета таможенного дела и финансов, г. Днепрпетровск*

РЕФОРМИРОВАНИЕ ФОРМ И МЕТОДОВ ПОСТРОЕНИЯ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ, ПОЛАГАЯСЬ НА ФИНАНСОВЫЕ РЫЧАГИ ВЛИЯНИЯ

Аннотация. В статье обобщены разнородные подходы к проведению экономической политики, полагаясь на финансовые рычаги влияния, с целью обеспечения стабильного экономического развития. Определены задачи развития и укрепления финансово-экономической системы, как влиятельного рычага на проведение экономических отношений. Выявлены факторы влияния на финансовые процессы возобновления, трансформации мировой экономики в глобализированном мире.

Ключевые слова: финансовые рычаги, демократизация управления, экономические отношения, экономические методы руководства, финансово-кредитный механизм.